

คอลัมน์จดหมายจากผู้อ่านฉบับประจำเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2559 ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจากศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์สมศักดิ์ โล่ห์เลขา นายกแพทยสภา ส่งจดหมายขนาดยาวมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบรรณาธิการ ซึ่งทางกอง บก.ได้อ่านจดหมายฉบับนี้แล้ว เห็นว่ามีประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านทั่วไปมาก จึงขออนุญาตคัดลอกนำมาตีพิมพ์ลงในคอลัมน์นี้...เชิญอ่านได้เลยครับ

ความแตกต่างในแนวคิดของไทยกับตะวันตก ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์สมศักดิ์ โล่ห์เลขา นายกแพทยสภา

จากประสบการณ์ที่ได้เคยไปศึกษา และทำงานในสหรัฐและได้มีโอกาสติดต่อกับผู้บริหารระดับสูงของประเทศต่างๆ ได้เห็นความแตกต่างในแนวคิดของไทยเทียบกับต่างประเทศหลายประการในเรื่องการเรียนรู้อัน

คนไทยมีอะไรหลายอย่างที่ดีและน่าภูมิใจ เช่น มีวัฒนธรรมเก่าแก่ มีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับงานศิลปะ อ่อนช้อยงดงาม วัฒนาอารามต่างๆ สวยงามไม่เหมือนใครในโลก คนไทยมีความสามารถในการให้บริการที่ประทับใจ เป็นคนที่นอบน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย มีการเคารพผู้สูงอายุหรือผู้ที่อาวุโสกว่า เป็นคนที่ไม่เคร่งเครียด สนุกสนานไปวันๆ ปัญหาทุกอย่างไม่เป็นไรไปหมด อาหารไทยเป็นอาหารที่มีไขมันต่ำ เป็นอาหารสุขภาพ มีความเป็นครอบครัว ลูกหลานอยู่ด้วยกัน ของดีของไทยหลายอย่างกำลังหายไป เนื่องจากวัฒนธรรมตะวันตกกำลังเข้ามาโดยที่เราไม่ได้เตรียมตัวป้องกัน

แต่ถ้ามาดูเรื่องการเรียนการสอนแล้ว เราล้าหลังต่างประเทศต่างๆ ที่เราใช้เงินและครุมากทำให้น่าเป็นห่วงอนาคตของเด็กไทย ข้อแตกต่างที่พอมองเห็นคือ

1. **คนไทยเน้นการฟัง** ถือว่าเป็นพหูสูติไม่ค่อยพูด แต่เด็กฝรั่งชอบพูดออกความคิดเห็น ฟังอย่างเดียว บางทีไม่ได้คิดตาม สมองด้านคิดไม่ได้ใช้ แต่การที่จะพูดนั้นต้องคิดด้วยจึงจะพูดได้

2. **คนไทยเน้นการจำ** ฝรั่งเน้นการคิด เวลาสอนหนังสือ เด็กฝรั่งเขาจะคิดตาม ถ้าไม่เข้าใจเขาจะถามทันที ไม่ปล่อยให้ผ่านไป แต่คนไทยฟังไม่เข้าใจก็ไม่ถามแต่ใช้จำไปเลย ซึ่งไม่นานก็จะลืม เพราะไม่เข้าใจ ฝรั่งได้เปรียบมากเรื่องความคิด แพทย์ไทยไปต่างประเทศ ถ้าพบโรคที่เราเคยเห็นมาก่อน เราจะตอบได้เลย เพราะฝรั่งอาจไม่เคยเห็น แต่ถ้าโรคที่คนไทยก็ไม่เคยเห็นฝรั่งก็ไม่เคย แบบนี้เราจะสู้เขาไม่ได้

เพราะเขามีวิธีคิดที่ดีกว่า

3. **คนไทยมักจะเน้นการติ** โดยคิดว่าตีเพื่อก่อชมแล้วเหลิง แต่ในต่างประเทศเขาคิดว่าการตีทำให้หมดกำลังใจ ทำให้ความมั่นใจของคนลดลง เขามักจะเน้นเรื่องการให้กำลังใจ เช่น เด็กไทยที่เกิดในสหรัฐ เมื่อกลับมาถึงเมืองไทย เขาพยายามพูดภาษาไทย คนไทยจะติทันทีเลยว่าพูดไม่ชัด แต่ถ้าเป็นฝรั่งแล้ว เขาจะชมว่าเก่ง อยู่อเมริกายังพูดภาษาไทยได้ เด็กก็จะเกิดความมั่นใจ พยายามพูดมากขึ้น แต่คนไทยใช้วิธีตี เด็กเลยไม่กล้าพูดภาษาไทยอีกเลย เวลานั้นนักเรียนถามคำถามฝรั่งจะสอนให้เราชมคนถามว่า เป็นคำถามที่ตีน่าสนใจ ทำให้เด็กเกิดกำลังใจคิดและถามมากขึ้น แต่ครูในประเทศไทยกับใช้วิธีตีว่าสอนแล้วไม่ได้ฟังหรืออย่างไร เรียนชั้นไหนแล้วทำไมไม่รู้อีกเลยไม่มีใครกล้าถาม ถ้าให้ถามใส่กระดากจะมีคนถามมากขึ้น เพราะไม่รู้ว่าเป็นคนถามคนถามกลัวว่าถ้าถามไม่ดีแล้วจะอาย

4. **คนไทยชอบใช้วิธีทำโทษ (negative reinforcement)** แต่ฝรั่งใช้วิธีให้รางวัล (positive reinforcement) ถ้าเราไปดูละครลิงจะเห็นว่าเราใช้ไม้เรียวตีลิงให้แสดงละคร แต่ฝรั่งเขาใช้วิธีให้อาหารกินถ้าทำถูกต้อง คนไทยมักจะใช้วิธีออกกฎข้อบังคับแล้วทำโทษ แต่ไม่ใช้วิธีจูงใจให้ทำดี

5. **พ่อแม่ไทยมักจะให้ลูกไปเรียนพิเศษวิชาที่ลูกเรียนอ่อน** แต่ฝรั่งเขาให้ลูกไปเรียนพิเศษในวิชาที่ลูกเขาถนัด ตัวอย่างเช่น เด็กเก่งดนตรี แต่อ่อนเลข พ่อแม่จะส่งลูกไปเรียนเลข วิชาที่ลูกเกลียดที่สุดเรียนอย่างไร ก็ไม่มีทางสู้คนที่ถนัดทางเลขไม่ได้ ถ้าเป็นฝรั่ง ถ้าเขาเห็นลูกเก่งดนตรี เขาส่งไปเรียนดนตรี ในการทำงานก็เช่นกัน คนไทยนิยมถ่อมบอ แต่ฝรั่งใช้วิธีถ่อมเนิน คนไทยบางทีเกลียดเนินไปถ่อมบอทำให้ไม่มีอะไรเด่นเลย

ตัวอย่างเช่นขอทุนวิจัย ฝรั่งเขาจะให้คนที่มีความผลงาน

มาก และผลงานดีเพราะเขาคิดว่าไว้วางใจได้ เงินไม่สูญเปล่า แต่คนไทยกลับบอกว่าเอาเงินไปให้คนที่ไม่มีผลงานก่อน คนที่มีผลงานแล้วไม่ต้องให้ คนที่ไม่มีผลงานจะได้มีผลงาน แต่ฝรั่งกลับคิดว่าคนที่ยังไม่มีผลงาน จะต้องไปเป็นลูกน้องของคนที่มีผลงานก่อนจะได้เรียนรู้วิธีการทำงาน เมื่อเก่งแล้วจึงค่อยมาขอทุน โรงพยาบาล จังหวัดและโรงพยาบาลศูนย์เราพัฒนาไปมากแล้ว รัฐบาลตัดงบประมาณไปสนับสนุนโรงพยาบาลชุมชนที่ไม่มีแพทย์ ทำของที่ตีให้ฟัง เพื่อเอาเงินไปถมบ่อในที่ที่สุดไม่มีอะไรดีเลยสักอย่าง เอาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านกระดูกไปตรวจรักษาโรคปวดบวมในเด็ก เอาหมอเด็กไปรักษาโรคหัวใจผู้ใหญ่ เรียกว่าใช้คนไม่ถูกทาง

6. **คนไทยเรียนเพื่อสอบ** ถ้าไม่มีการสอบก็ไม่สนใจเรียน **ฝรั่งเน้นเรื่องเรียนเพื่อเอาไปใช้** ถ้าบอกว่าเรื่องนี้ไม่ออกข้อสอบ เด็กไทยจะไม่สนใจเลย

7. **คนไทยเรียนในกระดาษ แต่ฝรั่งเรียนจากของจริง** เราเรียนการทดลองในกระดาษ เน้นทฤษฎี เพราะเวลาสอบเขาไม่ได้สอบปฏิบัติแต่สอบข้อเขียน บางคนเรียนวิชาไฟฟ้าจบ ต่อไฟฟ้าในบ้านยังไม่ได้ ขณะที่เด็กฝรั่งชั้นประถมก็ต่อไฟฟ้าเป็นแล้ว เขาเรียนจากการปฏิบัติจริง

8. ในการอบรมแพทย์ประจำบ้าน **คนไทยเน้นอ่านตำรา ฝรั่งเน้นอ่านวารสาร** การอ่านตำราพออ่านจบแล้วถือว่าจบ แต่ถ้าอ่านวารสารไม่มีวันจบ เพราะมีใหม่ทุกเดือน การอ่านวารสารทำให้ติดตามความรู้ใหม่ๆ ได้ทัน แต่อ่านตำราส่วนใหญ่เป็นเรื่องเก่า 2-3 ปีแล้ว บางคนอ้างว่าวารสารเชื่อไม่ได้ ความจริงต้องฝึกให้อ่านวารสารเน้นรู้จักวิเคราะห์ว่าอันใดเชื่อได้ อันใดเอาไปใช้ได้

9. **คนไทยเน้นการศึกษาในระบบ แต่ฝรั่งเน้นการศึกษาด้วยตนเอง** คนที่ร่ำรวยมากๆ ในโลกไม่จบปริญญาตรี เช่น Bill Gates เจ้าของ Microsoft ซึ่งรวยที่สุดในโลก Ted Turner เจ้าของ CNN และ Times Magazine, Steve Job ผู้ร่วมก่อตั้งบริษัท Apple แม้กระทั่งอดีตนายกรัฐมนตรีอังกฤษ John Major ก็ไม่จบปริญญาตรี ประธานาธิบดีสหรัฐไม่มีใครจบปริญญาเอก เพราะยิ่งเรียนลึก ความคิดยิ่งแคบ เหมาะเป็นแต่ที่ปรึกษา เขาเน้นให้รู้วิธีการเรียนรู้ การเรียนของเราในระบบ เช่น เรียนเรื่องจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยเราก็ให้เด็กอ่านท่องทุกจังหวัด พอสอบเสร็จก็ลืมหมด ถ้าใครถามนอกตำราที่ใช้ก็ตอบไม่ได้ แต่ของฝรั่งเขาให้เด็กเลือกเรียนจังหวัดเดียวทั้งปี แล้วไปศึกษาเปรียบเทียบกับจังหวัดที่ตนเองอยู่ ถ้าทำได้ต่อไปอยากรู้เรื่องจังหวัดไหนก็ทำได้เพราะใช้หลักการเดียวกัน

10. **ฝรั่งเน้นการเรียนร่วมกัน แต่คนไทยเน้นอาจารย์ที่สอน** เราถือว่าอาจารย์รู้ดีกว่าลูกศิษย์ ต้องเป็นคนสอน ความจริงอาจสอนแต่ของเก่าล้าสมัย เพราะไม่มีเวลาศึกษาเพิ่มเติม เด็กจบใหม่มีเวลามากกว่า เขาเรียนร่วมกัน เด็กจบใหม่อ่านวารสารแล้วมาพูดให้ฟัง อาจารย์มีประสบการณ์มากกว่า ช่วยแนะนำวิธีคิดว่าอะไรใช้ได้ อะไรใช้ไม่ได้ บางทีอาจต้องเรียนจากเด็ก เพราะเขามีเวลานับมากกว่า อาจารย์ฟังแล้ววิเคราะห์วิจารณ์ได้ดีกว่า

11. **ฝรั่งเรียนเรื่องใกล้ตัวก่อน แต่คนไทยเรียนเรื่องไกลตัวก่อน** ฝรั่งเขาจะเรียนว่าแถวบ้านเขามีอะไรดีบ้าง ประวัติหมู่บ้านหรือจังหวัดเขาเป็นอย่างไร เรื่องไกลตัวโอกาสใช้น้อยเขายังไม่เรียน แต่ของเราเรียนเรื่องเมืองนิวยอร์ก ขณะที่ของดีในจังหวัดของตนเองยังไม่รู้ เด็กชั้นประถมหลายคนเมื่อถามว่าอุณหภูมิของร่างกายปกติเท่าไร ตอบไม่ได้ ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องของตนเองที่ต้องรู้ แต่ถามเด็กฝรั่งตอบได้ทุกคน ถามว่าตัดบอยู่ข้างขวาหรือข้างซ้ายผู้ใหญ่หลายคนยังตอบไม่ได้ทั้งๆ ที่เป็นร่างกายของเรา ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแต่เมื่อถามว่านายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือเวียดนามปรากฏว่าคนไทยตอบไม่ได้ แต่รู้ว่าประธานาธิบดีของสหรัฐชื่ออะไร

12. **ฝรั่งเน้นเรื่องความคิดฝัน แต่คนไทยเห็นเป็นเรื่องเพื่อฝัน** ฝรั่งเขาสอนให้เด็กคิดฝัน แล้วพยายามทำให้ได้ เขาให้กำลังใจด้วย เช่น คิดอยากจะเป็นบินได้เหมือนนก เขาก็สนับสนุนจนมีเครื่องบินคิดจะไปพระจันทร์เขาก็สนับสนุน แต่คนไทยหาว่าเพื่อฝัน เป็นไปไม่ได้ ไม่สนับสนุน ความจริงถ้าสนับสนุนเมื่อเกิดความคิดก็อาจจะเป็นไปได้ ถ้าไม่ได้เขาก็จะรู้เองเมื่อทำไปแล้ว

13. **ฝรั่งเน้นให้เด็กรักการอ่าน** พ่อแม่อ่านนิทานให้ลูกฟังตั้งแต่เล็กๆ เวลาขึ้นรถไฟหรือขึ้นเครื่องบินจะเห็นฝรั่งนั่งอ่านหนังสือ **คนไทยไม่ชอบอ่าน** บางคนอ่านแต่เรื่องดารา เรื่องอาชญากรรม เรื่องคนอั้นทะเลาะกัน คนไทยให้เด็กดูโทรทัศน์ตั้งแต่เล็ก ฝรั่งไม่ให้เด็กต่ำกว่า 2 ขวบดูโทรทัศน์เพราะสมองไม่ได้คิด เนื่องจากไม่มีทางโต้ตอบ นอกจากนั้นจะทำให้เด็กก้าวร้าว ดูเรื่องตลกๆ ฆ่ากันมาก นั่งดูแต่โทรทัศน์ เกิดปัญหาโรคอ้วนเพราะไม่ได้ออกกำลังกาย ในระยะหลังพ่อแม่ให้เด็กเล่นเกม iPad คิดว่าลูกเก่งปรากฏว่าเด็กกลายเป็นคนใจร้อน สมาธิสั้น พูดซ้ำ (อ่านต่อฉบับหน้า)

บรรณาธิการ

นพ.อากาศ พัฒนเรืองไล

arkas_dms@yahoo.com